

LBRIS

We know
books

jojo moyes

ULTIMA SCRISOARE DE DRAGOSTE

Traducere din limba engleză și note
DANIELA TRUȚIA

LITERA
București

*Pentru Charles, de la al cărui
simplu mesaj a pornit totul*

*La mulți ani! În pachet e cadoul meu de ziua ta, sper să-ți
placă...*

*Azi mă gândesc la tine în mod deosebit... fiindcă am ajuns
la concluzia că, deși te iubesc, nu sunt îndrăgostită de tine.
Nu simt că tu ai fi pentru mine un dar de la Dumnezeu. În orice
caz, sper să-ți faci plăcere cadoul și să ai parte de o zi minunată.
Vorbim mai târziu X*

Scrisoare de la o femeie către un bărbat

Prolog

Ellie Haworth își zărește prietenii prin mulțime și-și croiește drum spre bar. Își trănțește poșeta la picioare și-și pune telefonul pe masă, în fața lor. Ei sunt deja amețiți bine – se cunoaște după glasurele lor ascuțite, după cum gesticulează în fel și chip, după râsetele nestăpânite, după sticlele goale din mijlocul mesei.

– Ai întârziat.

Nicky îi arată ceasul, amenințând-o cu degetul.

– Lasă-mă să ghicesc. „Am avut de terminat un articol.“

– E vorba de un interviu cu o soție de parlamentar, victimă a unor abuzuri. Îmi pare rău. Era pentru ediția de mâine, explică ea, așezându-se pe scaunul liber și umplându-și paharul cu ce mai rămăsese într-o sticlă.

Își împinge telefonul peste masă.

– OK. Iată tema de discuție în astă-seară: acest supărător „Vbim mai târziu“.

– Vbim mai târziu?

– Semn că s-a încheiat discuția. Asta ce înseamnă: mâine ori mai târziu în cursul zilei? Sau e un teribilism nesuferit de adolescent, de fapt lipsit de orice semnificație?

Nicky studiază atent afișajul luminos.

– Aici văd „Vbim mai târziu“ urmat de un X. Ca un fel de „Noapte bună“. Eu aș zice că înseamnă „mâine“.

– Categoric „mâine“, intervine și Corinne. „Vbim mai târziu“ înseamnă întotdeauna „mâine“.

Tace o clipă.

– Ar putea însemna chiar poimâine.

– E foarte neutru.

– Neutru?

– Așa îi spui poștaşului.

– Poștaşului i-ai trimite o sărutare?

Nicky zâmbeste larg.

– Se prea poate. Arată trăsnet.

Corinne studiază mesajul.

– Cred că nu-i așa. Ar putea însemna că pur și simplu se grăbea să se ocupe de altceva.

– Mda. De pildă, să se ocupe de nevastă-sa.

Ellie îl săgetează pe Douglas cu o privire care nu promite nimic bun.

– Ce e? exclamă el. De altfel, nu credeți că ați depășit simpla interpretare a unui SMS?

Ellie dă de dușcă vinul din pahar, apoi se apleacă peste masă.

– OK. Dacă tot aveți de gând să-mi țineți o predică, simt nevoia să mai beau ceva.

– Dacă ești suficient de intimă cu un tip încât să faci sex în biroul lui, atunci cred că i-ai putea cere să fie mai explicit, atunci când vă întâlniți la o cafea.

– Cum sună restul mesajului? Și spune-mi, te rog, că nu pomeniște nimic de sex în biroul lui.

Ellie privește atent afișajul, rulând mesaje.

– „Mă sună de acasă, probleme. Săpt viitoare sunt la Dublin, nu știu precis programul. Vbim mai târziu, X.“

– Își păstrează deschise toate opțiunile, opinează Douglas.

– Afară de cazul când... mă rog... chiar nu-și știe programul.

– Atunci ar fi trebuit să spună „Te sun din Dublin“. Sau chiar „Te iau cu mine la Dublin“.

– O ia și pe soția lui?

– N-o ia niciodată. E o călătorie de afaceri.

– Poate ia pe altcineva, murmură Douglas cu buzele muiate în bere. Nicky clatină din cap cu un aer gânditor.

– Doamne, nu era mai simplă viața când cineva îți dădea un telefon și discuta cu tine prin viu grai? Măcar așa puteai ghici un refuz din tonul vocii.

– Sigur! pufnește disprețuitor Corinne. Și stăteai acasă ore întregi, lipit de telefon, așteptând să sune.

– Oho, câte nopți am petrecut...

– Verificând dacă telefonul avea ton...

– ... și pe urmă trântind receptorul în furcă, de teamă să nu mă sune taman în clipa aia.

Ellie îi aude râzând și dincolo de veselie lor recunoaște adevărul, deși o pârțică din ea tot mai așteaptă să se lumineze brusc afișajul, anunțându-i un apel. Un apel care, dată fiind ora și faptul că acasă sunt „probleme“, nu are cum să vină.

Douglas o conduce acasă. E singurul din grupul lor de patru care locuiește cu iubita, dar Lena e un nume important în PR, domeniul tehnologic, și adesea rămâne la birou până la zece, unsprezece seara. N-o deranjează că el iese în oraș cu vechii lui prieteni – l-a însoțit de câteva ori, dar pentru ea e greu să răzbată dincolo de zidul unor glume și aluzii consacrate într-un deceniu și jumătate de prietenie, așa că de cele mai multe ori îl lasă să vină singur.

– Și ce mai zici, flăcăule? îl îmboldește Ellie, în timp ce amândoi ocolesc un cărucior de supermarket abandonat pe trotuar. N-ai suflat nici un cuvânt despre tine toată seara. Sau poate mi-a scăpat mie.

– N-am mare lucru de spus, răspunde el șovăielnic.

Își îndeasă mâinile în buzunare.

– De fapt, ar fi ceva. Ăă... Lena vrea să avem un copil.

Ellie ridică privirea către el.

– Uau!

– Și eu vreau, se grăbește el să adauge. De multă vreme tot vorbim despre asta și dacă tot am ajuns la concluzia că niciodată n-o să fie momentul potrivit, putem la fel de bine să-l avem acum.

– Ești un romantic incorigibil.

– Nu știu... de fapt... chiar îmi surâde ideea. Lena o să-și păstreze slujba, iar eu o să stau acasă să mă ocup de copil. Vezi bine, asta dacă toate merg așa cum trebuie și...

Ellie se străduiește să-și păstreze un ton neutru.

– Și tu asta vrei?

– Mda. Oricum, îmi detest meseria. O detest de ani de zile. Ea câștigă o avere. Mă gândesc că o să fie drăguț să mă plimb de colo-colo cu un copil cât este ziua de lungă.

– Să fii părinte înseamnă ceva mai mult decât să te plimbi de colo-colo... începe ea.

– Știu. Atenție... acolo, pe trotuar.

O ajută cu blândețe să ocolească mizeria de pe trotuar.

– Dar sunt pregătit. Nu-i neapărat nevoie să ies la o băută în fiecare seară. Vreau să fac următorul pas. Asta nu înseamnă că n-am să mai merg cu voi, dar uneori zău că mă întreb dacă n-ar trebui... știi tu... să ne maturizăm cu toții cât de cât.

– Oh, nu! îl strânge de braț Ellie. Acum ai căzut în butoiul cu melancolie.

– Păi, eu nu am aceleași sentimente față de slujba mea ca tine. Pentru tine totul e OK, nu?

– Aproape tot, admite ea.

Continuă să parcurgă în tăcere câteva străzi, ascultând sirenele îndepărtate, bufniturele portierelor de mașină și zvonurile înăbușite al orașului. Ellie iubește aceste clipe ale serii, încărcate de prietenie, temporar eliberate de incertitudinile care marchează tot restul vieții ei. A petrecut o seară plăcută la local, iar acum se îndreaptă spre apartamentul ei confortabil. E sănătoasă. Are un card plin de posibilități încă neexploatate, și-a făcut planuri pentru sfârșitul de

săptămână și e singura din grupul lor de prieteni căreia nu i-a apărut până acum nici măcar un fir de păr alb. Viața e frumoasă.

– Te gândești la ea vreodată? întreabă Douglas.

– La cine?

– La soția lui John. Crezi că ea și-a dat seama?

Simpla aducere în discuție a acelei femei face ca fericirea lui Ellie să se evapore.

– Nu știu. În locul ei, eu sigur mi-aș fi dat seama, adaugă ea, văzând că Douglas nu spune nimic. John zice că soția lui se ocupă mai mult de copii decât de el. Uneori chiar mă gândesc că pe undeva poate se bucură că nu mai trebuie să se preocupe de el. Adică să se preocupe să-l facă fericit.

– Așa ți-ai dori tu să fie.

– Poate. Dar sinceră să fiu, răspunsul e nu. Nu mă gândesc la ea și nu mă simt vinovată. Și asta fiindcă cred că alta ar fi fost situația dacă ei doi ar fi fost fericiți sau... mă rog... dacă ar fi avut o relație adevărată.

– Voi, femeile, aveți o concepție foarte greșită despre bărbați.

– Crezi că John e fericit cu ea? întreabă Ellie, privindu-l cu atenție.

– Habar n-am dacă e fericit sau nu. Pur și simplu nu cred că trebuie neapărat să aibă probleme în căsnicie ca să se culce cu tine.

Atmosfera dintre ei s-a schimbat puțin și, sesizând cumva acest lucru, Ellie se desprinde de brațul lui și-și potrivește eșarfa în jurul gâtului.

– Crezi că sunt o femeie rea. Sau că el e rău.

Vorbele au fost rostite. Faptul că au venit tocmai din partea lui Douglas, cel mai puțin înclinat spre critică dintre prietenii ei, o ustură.

– Nu cred pe nimeni rău. Pur și simplu mă gândesc la Lena și la ce-ar însemna pentru ea să-mi nască un copil, iar apoi eu să-mi fac de cap cu alta pentru că ea alege să reverse asupra copilului grija care eu consider că mi se cuvine mie...

– Prin urmare *chiar* crezi că e un om rău.

Douglas clatină din cap.

– Eu doar...

Se întrerupe și-și ridică privirea către cerul întunecat înainte de a-și formula răspunsul.

- Cred că ar trebui să fii prudentă, Ellie. Toate încercările tale de a ghici ce-i în mintea lui, ce vrea nu-s decât bazaconii. Îți pierzi vremea degeaba. În viziunea mea, lucrurile sunt, de regulă, cât se poate de simple. Cuiva îi place de tine, ție îți place de cineva, se înfiripează o relație și cam atât.

- Frumoasă e lumea în care trăiești tu, Douglas. Păcat că nu seamănă cu cea reală.

- OK, hai să schimbăm subiectul. Nu-i unul prea potrivit după ce-am băut amândoi câteva pahare.

- Nu.

Vocea ei se înăsprește.

- *In vino veritas* și așa mai departe. Nu face nimic. Acum măcar îți știu părerea. De aici încolo mă descurc și singură. Salut-o pe Lena din partea mea.

Parcurge în fugă ultimele două străzi care o despart de casă, fără a mai întoarce capul către vechiul ei prieten, lăsat în urmă.

*

Redacția ziarului *Nation* e împachetată, cutie cu cutie, spre a fi mutată în noul sediu, cu fațada ca o fortăreață, situat pe cheiul reamenajat și sclipitor din estul Londrei. Săptămână după săptămână, vechiul sediu s-a golit treptat: unde înainte se înălțau munți de comunicate de presă, acum lumina necruțătoare a neonului dezvăluie dosare și decupaje puse pe categorii, birouri goale și porțiuni strălucitoare de suprafețe laminate, unde cu gândul nu gândeai. Asemenea unor descoperiri arheologice, au fost scoase la iveală articole amintind de subiecte vechi, drapele datând de la aniversări regale, căști metalice zgâriate rămase din războaie de demult și diplome înrămate, date uitării de ani de zile. Peste tot se văd grămezi de cabluri, bucăți de mochetă scoase de la locul lor și găuri mari căscate în tavan, motiv de perindare a unor experți în sănătate și siguranță cu maniere afectate, precum și a nenumărate persoane înarmate cu câte o mapă. Secțiunile Publicitate, Anunțuri și Sport s-au și instalat în Compass Quay. Suplimentul de sâmbătă, precum și secțiunile Afaceri și Finanțe personale se pregătesc să se mute în următoarele săptămâni. Apoi urmează secțiunea Editoriale, unde lucrează Ellie, ultima fiind cea de Știri, conform unui

plan bine pus la punct, ca un tur de prestidigitație, astfel încât ziarul de sâmbătă se va tipări în vechea clădire din Turner Street, iar cel de luni va apărea, ca prin farmec, la noul sediu.

Clădirea care a adăpostit ziarul vreme de aproape o sută de ani a devenit necorespunzătoare – într-o exprimare dezagreabilă. Conform conducerii, vechiul sediu nu mai reflectă caracterul dinamic și organizat al modului contemporan de a culege știrile. Are prea multe cotloane, după cum remarcă agasați ziaristi, smulși de la locul lor asemenea unor moluște agățate cu încăpățănare de chila găurită a unui vas.

– Ar trebui să sărbătorim, declară Melissa, șefa secțiunii Editoriale, în biroul golit aproape complet al redactorului-șef.

Poartă o rochie de mătase de culoarea vinului. Pe Ellie ar fi arătat precum cămașa de noapte a bunicii, dar pe Melissa arată exact așa cum trebuie: îndrăzneță și foarte la modă.

– Mutarea? întreabă Ellie, aruncând o privire spre mobilul aflat alături și pus pe silențios.

În jurul ei, ceilalți ziaristi de la Editoriale așteaptă în tăcere, cu bloc-notesurile pe genunchi.

– Da. Acum vreo două seri am stat de vorbă cu unul dintre bibliotecari. Zice că sunt o groază de dosare vechi, la care nu s-a mai uitat nimeni de ani de zile. Vreau la rubrica pentru femei ceva de acum cincizeci de ani. Cum s-au schimbat atitudinile, moda, preocupările femeilor. Studii de caz, vechiul și noul puse alături.

Melissa deschide un dosar, din care scoate câteva pagini fotocopyate, format A3. Vorbește cu dezinvoltura și încrederea cuiva obișnuit să fie ascultat.

– Citez, de pildă, din paginile cu sfaturi pentru cititori: „Oare ce trebuie să fac ca să-mi conving nevasta să se îmbrace mai elegant și să devină mai atrăgătoare? Am un venit de 1 500 lire pe an și sunt la început de carieră în domeniul organizării vânzărilor. Primesc adesea invitații de la clienți, dar în ultimele săptămâni am fost nevoit să mă eschivez din pricina nevasti-mii, care, vă spun sincer, arată ca dracu.”

În încăpere se aud râsete înfundate.

– „Am încercat s-o iau cu binișorul și s-o fac să înțeleagă, dar ea zice că puțin îi pasă de modă, de bijuterii sau de machiaj. Zău așa, nu arată ca nevasta unui om de succes, ori eu exact așa o vreau.”

John îi spusese cândva lui Ellie că, după ce veniseră pe lume copiii, pe soția lui n-o mai interesase cum arată. Dar la fel de brusc schimbă subiectul și nu mai deschisese niciodată discuția pe această temă, ca și cum dezvăluirea i s-ar fi părut o trădare și mai mare decât faptul că se culca cu altă femeie. Pe Ellie o deranjase acea vagă atitudine de gentleman, deși pe undeva îl admirase tocmai pentru acest lucru.

Dar remarcă i se înfipse în minte. Și-o imaginase pe soția lui: neglijentă, într-o cămașă de noapte pătată, cu un copil în brațe și criticându-l pe el pentru cine știe ce neajuns închipuit. Ar fi vrut să-i spună că ea nu se va purta nicicând așa.

– Întrebările ar putea fi adresate rubricii de sfaturi din zilele noastre, opinează Phillip, redactorul suplimentului de sâmbătă, aplecându-se să studieze celelalte pagini fotocopiate.

– Nu știi dacă-i nevoie. Ascultați aici răspunsul: „Poate că soției dvs. nu i-a trecut niciodată prin minte că și ea trebuie să participe la crearea imaginii dvs. Poate își spune – dacă chiar o preocupă problema – că e măritată, în siguranță, fericită, prin urmare de ce și-ar bate capul?”

– Ah! exclamă Derek. Profunda tihnă a unui pat dublu!

– „S-a constatat că o astfel de schimbare apare uimitor de rapid atât la tinerele îndrăgostite, cât și la femeile care trec prin viață la adăpostul comod al unei căsnicii de durată. La început sunt elegante și strălucitoare, luptând eroic să-și păstreze silueta, atente la vestimentație și la parfumuri. Dar de cum vine un alt bărbat care le zice «Te iubesc», fetele acelea proaspete ca niște flori ajung să se transforme în niște șleampete. Șleampete fericite.”

Încăperea se umple de chicoteli politicoase, semn că replica a fost savurată.

– Voi ce alegeți, fetelor? Să vă luptați eroic pentru siluetă sau să deveniți niște șleampete fericite?

– Parcă am văzut de curând și un film pe tema asta, spune Derek.

Își dă seama că râsetele s-au potolit și zâmbetul i se topește.

– Se pot scoate multe din astfel de materiale, continuă Melissa, făcând semn spre dosar. Ellie, te poți documenta un pic azi după-amiază? Vezi ce mai poți găsi. Ne interesează chestii de acum patruzeci, cincizeci de ani. O sută de ani e mult prea mult. Redactorul-șef ține

neapărat să punem în evidență mutarea în așa fel încât să ne tragem cititorii după noi.

– Vrei să cauți prin arhivă?

– E vreo problemă?

„Nu, dacă îți place să zăbovești în subsoluri întunecate, pline de hârtoage mucegăite, peste care domnesc funcționari anacronici cu mentalitate stalinistă, care parcă n-au mai văzut lumina zilei de treizeci de ani.“

– Absolut nici una, răspunde ea binevoitoare. Sunt sigură că am să găsesc ceva.

– Dacă vrei, mai ia-ți niște ajutoare. Am auzit că sunt vreo câteva persoane disponibile la secțiunea Modă.

Lui Ellie îi scapă satisfacția răutăcioasă de pe chipul șefei ei la gândul de a-i trimite pe ciracii incompetenți ai Annei Wintour¹ în subsolurile ziarului. Este preocupată de propria-i problemă: „La dracu’! În subsol n-am semnal la mobil“.

– Apropo, Ellie, unde-ai fost azi-dimineață?

– Poftim?

– Azi-dimineață. Voiam să rescriu articolul despre copiii rămași orfani. Ei bine? Se pare că nimeni nu știa unde ai fost.

– Am fost plecată pentru un interviu.

– Cu cine?

Un specialist în limbajul trupului, își spuse Ellie, ar fi identificat fără greș că zâmbetul neutru al Melissei era mai curând un rânjet.

– Cu un avocat. Cineva dispus să ofere informații confidențiale. Speram să pot scoate de la el ceva privind discriminarea sexuală în camerele Parlamentului.

Răspunsul îi scapă înainte de a-și da seama ce spune.

– Discriminarea sexuală în City². Nu mi se pare a fi o noutate. Ai grijă ca mâine să fii la timp la birou. Interviurile la plesneală le faci în timpul tău liber. S-a înțeles?

– Da.

¹ Redactor-șef al revistei americane *Vogue*, de origine britanică

² Centrul istoric și financiar al Londrei, ale cărui limite au rămas aproape neschimbate încă din Evul Mediu

– Bine. Vreau un articol pe pagină dublă pentru prima ediție din Compass Quay. Ceva gen *plus ça change*¹.

Notează în grabă ceva în agenda cu coperte de piele neagră.

– Preocupări, reclame, probleme... Adu-mi câteva pagini mai spre seară, să vedem ce-ai găsit.

– E în regulă.

Ellie iese din birou în urma celorlalți, cu cel mai cuceritor și mai dedicat zâmbet din lume.

Petrec ziua de azi în echivalentul modern al purgatoriului, scrie ea în e-mail, oprindu-se să bea o gură de vin. Arhiva ziarului. Ar trebui să-ți pară bine că tu doar inventezi.

El i-a trimis mesaj de pe Hotmail. Numele lui de utilizator e „Mânuiorul de condei” – o glumă de-a lor. Ellie își strânge picioarele sub ea pe scaun și așteaptă, îndemnând în gând computerul să-i anunțe sosirea unui mesaj de răspuns de la el.

Ești o păgână fără seamăn. Eu ador arhivele, îi afișează monitorul. Adu-mi aminte ca la prima întâlnire fierbinte să te duc la Biblioteca Jurnalistică Britanică.

Ellie zâmbește cu gura până la urechi.

Văd că te pricepi să faci o fată să se simtă bine.

Îmi dau toată silința.

Unicul bibliotecar în carne și oase mi-a pus în brațe un teanc gros de hârtoage disparate. Nu-i cea mai plăcută lectură înainte de culcare.

De teamă să nu pară sarcastică, adaugă la urmă un *smiley* zâmbitor, apoi se înjură în gând, amintindu-și un eseu despre *smileys*, scris cândva de el pentru *Revista literară*, în ideea că simbolurile respective reprezintă tot ce-i mai rău în comunicarea modernă.

A fost un smiley ironic, adaugă ea și-și pune pumnul în gură.

Așteaptă. Sună telefonul.

Ecranul încremenește.

Telefonul? Soția lui? El era într-o cameră de hotel din Dublin. Cu fereastra spre râu, așa îi spusese. *Ți-ar plăcea grozav. Ce-ar fi trebuit*

¹ Aluzie la zicala franțuzească *Plus ça change, plus c'est la même chose*, cu referire la faptul că istoria se repetă

ea să-i răspundă? *Atunci ia-mă cu tine data viitoare?* Prea imperativ. *Nu mă îndoiesc.* Sună aproape sarcastic. *Da,* răspunsese într-un târziu, cu un suspin prelung și neauzit.

E numai vina ei, așa îi spun prietenii. Și – lucru rar – nu-i poate contrazice.

Îl cunoscuse la un festival de carte din Suffolk, unde fusese trimisă să ia un interviu autorului de romane polițiste care câștigase o avere după ce renunțase la mai multe oferte literare. Se numea John Armour, iar eroul lui, Dan Hobson, era un amalgam aproape caricatural de trăsături masculine de modă veche. Ellie luase interviul la dejun, așteptându-se ca autorul să apere cu înverșunare acel gen literar, poate criticând cumva industria cărții – întotdeauna i se păruse plicticos să intervieveze scriitori. Se așteptase la un individ burtos, între două vârste, cu trupul flasc după ani întregi de stat la masa de scris. Însă bărbatul înalt și bronzat care se ridicase ca să-i strângă mâna era zvelt și pistruiat, amintind de un fermier sud-african, călit de anotimpuri. Era amuzant, încântător, autocritic și prevenitor. Schimbase cursul interviului, punându-i lui Ellie întrebări despre ea însăși, apoi îi expusese teoriile lui despre originea limbajului, precizând cum, în opinia lui, comunicarea tindea să devină ceva primejdios de lănced și urât.

Când fusese adusă cafeaua, Ellie își dăduse seama că nu pusese pixul pe hârtie vreme de aproape patruzeci de minute.

– Și totuși, nu-ți place deloc cum sună? întrebasese ea în timp ce ieșeau din restaurant, îndreptându-se spre festivalul literar.

Era aproape de sfârșitul anului, și soarele de iarnă coborâse în spatele clădirilor joase de pe strada principală, care se cufunda treptat în tăcere. Băuse cam mult și ajunsese în punctul în care gura i-o lua pe dinainte fără jenă, până să aibă răgazul de-a analiza ce spune. Nu voise să plece de la restaurant.

– Care anume?

– Spaniola. Mai ales italiana. Sunt sigură că de asta îmi place opera italiană și detest opera germană. Din pricina sunetelor dure și guturale.

El căzuse pe gânduri și tăcerea lui o stânjenise. Începuse să se bâlbâie: